

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 19 września 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 11868 w sprawie polityki fiskalnej państwa
w zakresie napojów i wód
Znak sprawy: PT1.054.23.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia

**Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji z 5 września 2025 r. nr 11868 Pani Poseł Pauliny Matysiak w sprawie polityki fiskalnej państwa w zakresie napojów i wód, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami ustawy o VAT¹ napoje co do zasady opodatkowane są podstawową stawką VAT.

Obniżoną stawkę VAT w wysokości 5% stosuje się do takich napojów jak: mleko i określone napoje mleczne (jogurt, maślanka, kefir, preparaty dla niemowląt i małych dzieci i mleko modyfikowane), soki owocowe i warzywne (tzw. soki 100%), napoje bezalkoholowe, w których udział masowy soku owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego wynosi nie mniej niż 20% składu surowcowego, a także tzw. napoje roślinne (np. na bazie orzechów czy zbóż)².

Podkreślić przy tym należy, że stawką obniżoną objęte są wyłącznie napoje bezalkoholowe, które zawierają co najmniej 20% soku owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego niezależnie od nazwy handlowej nadanej przez producenta. Dla możliwości objęcia danego napoju stawką VAT w wysokości 5%

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r., poz. 775 z późn. zm.).

² Poz. 3, 13, 17 załącznika nr 10 w związku z art. 41 ust. 2a ustawy o VAT.

decydującym jest więc skład produktu. Jeżeli zatem dany napój nie będzie zawierał wymaganej ilości soku z owoców lub warzyw – nie będzie objęty stawką 5%.

Odnosząc się do poruszonej w interpelacji kwestii podobieństwa towarów uprzejmie informuję, że w odniesieniu do stosowania stawek obniżonych VAT z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) wynika, że z zastrzeżeniem poszanowania zasady neutralności podatkowej, na której opiera się wspólny system VAT, do państw członkowskich należy dokładniejsze określenie wśród dostaw towarów i świadczenia usług objętych kategoriami załącznika III do dyrektywy VAT³ tych, do których ma zastosowanie stawka obniżona⁴. Możliwość dokonywania takiego selektywnego stosowania obniżonej stawki VAT jest uzasadniona m.in. tym względem, że – ponieważ stawka ta stanowi wyjątek – ograniczenie jej stosowania do określonych i swoistych aspektów kategorii danego świadczenia jest spójne z zasadą, według której wyjątki i odstępstwa należy interpretować zawężająco⁵.

Z utrwalonego orzecznictwa TSUE wynika również, że zasada neutralności VAT sprzeciwia się temu, aby towary lub usługi podobne, które są konkurencyjne wobec siebie, były traktowane odmiennie z punktu widzenia VAT. Jeśli chodzi zaś o ocenę podobieństwa danych towarów lub usług, z orzecznictwa TSUE wynika, że zasadniczo należy uwzględniać punkt widzenia przeciętnego konsumenta. Towary lub usługi są podobne, gdy wykazują analogiczne właściwości i zaspokajają te same potrzeby konsumenta, według kryterium porównywalności w użytkowaniu, i gdy istniejące różnice nie wpływają w znaczący sposób na decyzję przeciętnego konsumenta o skorzystaniu z jednego lub drugiego towaru bądź usługi.⁶

W wyroku w sprawie C-243/84 TSUE przedstawił bardziej szczegółowe wytyczne, jakimi należy się kierować przy ocenie podobieństwa towarów. Zdaniem TSUE, aby określić, czy towary są podobne, konieczne jest rozważenie pewnych obiektywnych właściwości towarów. Trybunał wskazał, że decydujące znaczenie ma pochodzenie, sposób wytwarzania czy też właściwości organoleptyczne, w tym w szczególności smak⁷.

Dodatkowych wskazówek dostarczył także wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego o sygn. akt I FSK 759/14, który dotyczył podobieństwa napojów o zawartości soku owocowego lub warzywnego poniżej 20%, o zawartości soku powyżej 20% oraz niezawierających soku, w którym NSA wskazał:

³ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, str. 1, z późn. zm.).

⁴ Przykładowo: wyrok w sprawie C-499/16 pkt 23.

⁵ Wyrok w sprawie C-499/16 pkt 24.

⁶ Wyrok w sprawie C-499/16 pkt 30 i 31, wyrok w sprawie C-146/22 pkt 46 – 52.

⁷ Wyrok w sprawie C-243/84 pkt. 11-14. W wyroku tym ostatecznie Trybunał stwierdził, że pomimo tego, że whisky może być konsumowana w podobny sposób do wina, to jednakże z uwagi na odmienne właściwości nie są to towary podobne.

„(...) podstawowym kryterium decydującym o podobieństwie towarów (usług) jest ich charakter. Biorąc powyższe pod uwagę, oceny podobieństwa produktów należy dokonywać z perspektywy konsumenta. Cechami, które należy uwzględnić przy tej ocenie są skład, smak, funkcja towarów (środków spożywczych) oraz ewentualnie inne właściwości, które mogłyby mieć wpływ na decyzję konsumenta co do wyboru danego towaru. W ocenie Sądu pierwszej instancji poszczególne napoje różnią się ze sobą w sposób istotny, co w szczegółowy sposób wykazano w zaskarżonej interpretacji. Pomiędzy wskazanymi przez Spółkę we wniosku o interpretację towarami istnieją bowiem zasadnicze różnice mające wpływ na decyzję konsumenta o wyborze danego środka spożywczego. Przede wszystkim są to towary zupełnie odmienne co do składu, smaku, procesu produkcji, (woda gazowana i niegazowana, soki oraz napoje zawierające poniżej 20 % masy soku). Nie można przy tym zgodzić się, że porównywalne produkty mają podobny smak. Walory smakowe soków z owoców i warzyw są zupełnie inne od napojów, których udział masowy soku wynosi mniej niż 20%. Udział naturalnego soku jest bowiem determinantą smaku a jednocześnie wpływa na wybory konsumenckie. Zwrócić bowiem należy uwagę, że skład produktu jest jedną z podstawowych wyznaczników dla jego oceny. Nie można zgodzić się z taką oceną, że dla przeciętnego konsumenta nie ma żadnego znaczenia fakt czy spożywa 100% sok czy też napój zawierający niewielką ilość naturalnego soku uzupełniony barwnikami i chemicznymi dodatkami smakowymi, czy też spożywa wodę niegazowaną lub z zawartością dwutlenku węgla.” (pkt 6.4 orzeczenia).

Na tle powyższych wskazówek TSUE i NSA należy stwierdzić, że napoje zawierające co najmniej 20% soku owocowego czy warzywnego oraz napoje niezawierające w ogóle soku z owoców lub warzyw, to różne produkty, które z punktu widzenia przeciętnego konsumenta nie są zastępowalne. Napoje zaspokajają jedną z podstawowych potrzeb człowieka, jaką jest pragnienie, jednak wskazane rodzaje napojów to towary odmienne pod względem składu, smaku, procesu produkcji oraz wpływu na zdrowie człowieka (zawartości witamin czy składników mineralnych).

Podobne zasady opodatkowania VAT tego rodzaju napojów obowiązywały również przed wprowadzeniem tzw. nowej matrycy stawek VAT⁸, a zatem stawką VAT w wysokości 5% objęte były już wcześniej określone napoje bezalkoholowe, w których udział masowy soku owocowego, warzywnego lub owocowo-warzywnego wynosił nie mniej niż 20% składu surowcowego.

Występujący na rynku szeroki asortyment napojów objętych obniżoną stawką VAT może być efektem dostosowywania się producentów napojów do gustów konsumentów, preferujących napoje zawierające w swoim składzie soki z owoców i warzyw w miejsce produktów, które mają w składzie syntetyczne dodatki smakowe.

Co się tyczy podjęcia aktywnych działań zmierzających do ograniczenia praktyki nazywania napojów z dodatkiem soku nazwami towarowymi sugerującymi, że są

⁸ Wprowadzona ustawą z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1751, z późn. zm.).

one wodą, uprzejmie informuję, że kwestia nazewnictwa towarów przez producentów pozostaje poza zakresem właściwości Ministerstwa Finansów. Zagadnienia z tego obszaru są we właściwości Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, jednostki podległej Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Informuję zatem, że wątpliwości Pani Poseł zostaną przedłożone do analizy właściwej instytucji celem podjęcia ewentualnych działań w zakresie stosowanego nazewnictwa i składu towarów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów